

De begroting 2022 voor Weststellingwerf

Bijdrage VVD Weststellingwerf, 8 november 2021

Voorzitter, vandaag bespreken we de begroting voor 2022. Weliswaar live in de raadszaal, maar toch weer met meer beperkingen dan ons lief is. De druk op de zorg blijft en de corona-crisis is hiermee nog steeds niet voorbij. We moeten het er mee doen. Als VVD kijken we altijd positief vooruit, dat zullen we ook vandaag weer doen. En hopelijk samen met de andere raadsfracties. Ik neem in mijn bijdrage gelijk ook de reactie op de verschillende moties en amendementen mee, waardoor ik iets meer tijd nodig heb dan normaal, maar die besparen we dan in de 2^e termijn.

Energiecrisis

- Voorzitter, meteen een actueel onderwerp. Veel van onze inwoners met een laag inkomen en wonend in een woning met een laag energielabel hebben het lastig om maandelijks de touwtjes aan elkaar te knopen. De hoge energielasten van dit moment verergeren dit probleem. We vragen u om dit belangrijke onderwerp te betrekken bij de uitwerking van het duurzaamheidsfonds waar we u eerder 500.000 euro extra voor ter beschikking hebben gesteld, maar ook om de middelen die vanuit de 150 miljoen euro van minister Ollongren (voor radiatorfolie, tochtstrips, led-lampen e.d.) naar Weststellingwerf komen hierbij te betrekken én hierbij expliciet met de woningcorporaties op te trekken. De beste manier om energie-armoede te bestrijden is om woningen te isoleren. Kijk daarom of er bij de corporaties ruimte is om isolatie/verduurzaming van woningen met E/F/G energielabel versneld op te pakken. Bent u daar toe bereid?
- De sympathieke motie die SDW en GL in hebben gediend – die vraagt om een aantal zaken in dit kader te onderzoeken - sluit hier in die zin behoorlijk op aan, al vragen we ons wel af of, en hoe de voorbeelden die daarin gegeven worden realiseerbaar zijn. Wat ons betreft moet de gemeente altijd de regie hebben en de eindverantwoordelijkheid. Graag vernemen we van het College wat zij concreet voorstelt m.b.t. de verduurzamingsaanpak en m.b.t. de aanpak van energie-armoede en hoe zij de suggesties uit de motie van SDW en GL duidt.

Wonen

- Naast de energiecrisis zit Nederland ook in een wooncrisis. Er zijn lange wachtlijsten, er is te weinig aanbod en nieuwbouw en wonen wordt steeds duurder. Gelukkig houden woningcorporaties de huren betaalbaar voor de mensen met de laagste inkomens. En investeren ze in het verduurzamen van hun woningen, zodat huurders lagere woonlasten hebben. Complimenten daarvoor. Zeker in deze tijd met stijgende energieprijzen.
- Landelijk zie je een beeld dat de vele aandachtsgroepen die er zijn, elkaar verdringen om voorrang op een huurwoning. In Weststellingwerf speelt dit in mindere mate, maar het is goed dat de corporaties mee willen bouwen in de Lindewijk om extra huuraanbod te creëren.
- We geven het College en de raad graag nog eens mee dat er een integrale aanpak moet zijn voor de huisvesting van aandachtsgroepen. De VNG heeft dit ook bepleit in de Actieagenda wonen.
- Dus niet een aparte benadering voor ouderen, voor vergunninghouders, voor mensen die doorstromen uit de opvang of de GGZ. Nee, een integrale aanpak, waarbij het aanbieden van een woning direct gepaard moet gaan met de benodigde hulp of ondersteuning vanuit de gemeente en de zorginstellingen. De commissie-Ter Haar heeft kort geleden diverse aanbevelingen gedaan voor de huisvesting van aandachtsgroepen. Ik verwacht van het College dat deze werkwijze in de nieuwe woonzorgvisie wordt opgenomen en nageleefd. Kunt u dit toezeggen?
- De VVD pleit al jaren voor deze woonzorgvisie en is wat ongedurig geworden zo langzamerhand. Recent spraken we in een werksessie met deskundige

ambtenaren en externen over dilemma's bij de woonzorgvisie en er zijn nu eindelijk stappen gemaakt die tot een mooie visie zullen leiden. Maar voorzitter, papier is geduldig en ik niet. De VVD vraagt daarom van de wethouder om direct bij de visie ook concrete prestatieafspraken mee te leveren aan de raad.

Afspraken met woningcorporaties, met zorgaanbieders, zorginstellingen, welzijnspartijen en andere betrokken partijen. Inclusief de verpleeghuiszorg. En dan bedoel ik niet, we hebben er mee gesproken. Het moet echt een tandje dieper. Afspraken vanuit die integrale benadering waar ik net over sprak.

- De VVD verwacht daarnaast in deze visie en afspraken ook de concrete doelstellingen en toezeggingen op het gebied van verduurzaming en energietransitie terug te zien. We gaan er van uit dat de doelen haalbaar en betaalbaar zullen zijn. Kan het College dit toezeggen?
- Dus met de woonzorgvisie ook de prestatieafspraken met genoemde partijen en de concrete doelen en afspraken voor de verduurzaming.
- En voorzitter, natuurlijk moet er ook gebouwd worden om de wooncrisis aan te pakken. In de Lindewijk kunnen we de komende jaren nog ongeveer 200 woningen bijbouwen, koop en huur, groot en klein, betaalbaar en duur, voor jongeren en ouderen, voor starters en doorstromers. Daarover besluiten we volgende week. Als VVD wil ik hier nog eens meegeven dat er wat ons betreft meer tempo mag in de ontwikkeling van die 200 Lindewijk woningen in 4 fases. Er is nú grote vraag, dan ook nú de schop de grond in. En voorzitter, ook in de andere dorpen mag gebouwd worden. De VVD heeft dit altijd gesteund. Als er goede plannen zijn voor inbreiding in dorpen, plannen die een kwaliteitsimpuls geven en meerwaarde hebben voor het dorp, dan moet dat kunnen wat de VVD betreft en liefst zo snel mogelijk om juist ook de jongeren in het dorp een toekomst te kunnen bieden. We hebben dit vorige week in de AC ook duidelijk gemaakt.

Economie

- Onze lokale samenleving draait voor een belangrijk deel op de ondernemers in de industrie, de landbouw en de dienstverlening. Zij zorgen onder andere voor banen, investeringen en bijvoorbeeld ook een levendig centrum. De VVD is trots op onze ondernemers.
- Onze gemeente is van oudsher een agrarische gemeente. De agrarische sector ziet in korte tijd veel bedreigingen op zich afkomen. Binnen onze gemeente meer dan gemiddeld. Ik verwijs daarbij naar de veenweideproblematiek. De VVD is blij met de opstelling van de gemeente in deze. De landbouw is immers afhankelijk van wat de natuur geeft. Juist de natuur en daarmee de agrariërs staan met de klimaatopgave, stikstof en CO2 uitstoot en de fosfaat voor een grote uitdaging om ons voedsel betaalbaar te laten zijn en blijven.
- Een mooi voorbeeld van ondernemers die investeren in de lokale economie en leefbaarheid vinden we in Noordwolde waar een enorme boost is gegeven aan de leefbaarheid door de panden in de Hoofdstraat Oost weer leven in te blazen. Nogmaals onze complimenten hiervoor.
- De verkoop van bedrijfskavels neemt inmiddels een vlucht, met recent de start van de nieuwe campagne 'klaar voor de stap'. Weststellingwerf deed mee aan de verkiezing van Mkb vriendelijkste gemeente. We staan op plek 16 in Friesland. De VVD heeft meer ambitie en wil graag dat het College haar best doet om bij de volgende verkiezing in de top 10 en liever nog top 5 van Friesland te komen. Hoe kijkt het College hier tegenaan? Ontwikkelingen als de 'Stiek'm trots' campagne en de 'Dag van de Ondernemer' zullen hier ongetwijfeld aan bijdragen.
- We zien bij bedrijven in onze gemeente dat er gelukkig weer veel vraag is naar personeel. Bij Friesland Campina staan er wervingsborden langs de weg, ook European Aerosols, voorheen MotipDupli, zoekt veel personeel en we begrijpen dat Picnic in Heerenveen in een distributiecentrum investeert en 300 man zoekt,

dat Tyson Foods (de Friki) in Oosterwolde nieuw bouwt en 160 man niet of nauwelijks kan krijgen. Hoe verhoudt zich deze grote vraag van bedrijven met de werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden? Dit moet toch tot een win-win situatie kunnen leiden, zodat we meer mensen dan nu naar werk kunnen begeleiden, waaronder ook vergunninghouders die tot nu toe moeizaam aan het werk lijken te komen. Wat doet het College concreet om werkloze inwoners naar een baan te begeleiden nu de economie aantrekt? Is hier extra inzet nodig en/of mogelijk?

Toerisme

- Veel van onze ondernemers zijn actief in of (deels) afhankelijk van toerisme en recreatie. En dat is goed. Op dit vlak liggen grote kansen en het College heeft stevig ingezet om de fundamenten hiervoor te verstevigen. Het winkelcentrum in Wolvega krijgt een kwaliteitsimpuls, het fietspad langs de Linde wordt geheel vernieuwd en zelfs uitgebreid, de omgeving van Driewegsluis wordt opgeknapt met meer ruimte voor recreatie en de Rottige Meente wordt meer en meer op de kaart gezet. Hoe gaat het College om met Steenwijkerland om te komen tot een intensievere samenwerking tussen Rottige Meente en Weerribben-Wieden.
- Aan de andere kant van de gemeente rond Noordwolde zien we een geweldige kans met de toekenning van Unesco werelderfgoed status voor de Koloniën van Weldadigheid om toerisme en recreatie daar verder te stimuleren. Dat is al gaande, zo begrijpen we van het College. Een nog onderbelicht stukje Weststellingwerf is de Spokeplas en omgeving. Hier liggen wat de VVD betreft goede ontwikkelingskansen. We zien hier dan ook graag meer recreatieontwikkeling en vragen het College om ondernemers uit te dagen hiervoor met plannen te komen en die waar nodig te ondersteunen. Wat wil en kan het College hier nu in betekenen, wetende dat we met deze mooie gemeente goud in handen hebben en ook ondernemers staan te trappelen om hier iets moois van te maken?

Organisatie/dienstverlening

- Dan de gemeentelijke organisatie. Die is in ontwikkeling. Er komt een andere structuur. Deze is nodig, omdat onze gemeente tegen de grenzen aanloopt van wat mogelijk is. We zijn er trots op dat Weststellingwerf als relatief kleine gemeente nog zelfstandig kan bestaan. De praktijk van vandaag is echter wel dat er anders gewerkt moet gaan worden dan voorheen met de afdelingen. Er zijn veel goede ambtenaren die snel weer vertrekken naar andere, grotere gemeenten, omdat ze daar meer mogelijkheden hebben, er is veel uitval door ziekte en daardoor is onze gemeente gedwongen te werken met inhuur. Zeker omdat de werving van nieuwe mensen ook steeds lastiger wordt. Bovendien besluiten veel deskundige ambtenaren om als zzp'er verder te gaan en zich laten inhuren door gemeenten.
- De organisatieontwikkeling, met de ingezette route om een laag van afdelingshoofden uit de organisatiestructuur te snijden en te gaan werken met kleinere teams is in dat licht zeer verstandig en gangbaar bij gemeenten. In de teams is meer aandacht voor medewerkers en wordt meer ingezet op begeleiding en ontwikkeling, zodat medewerkers langer binnen onze gemeente werkzaam blijven. Als we dit niet doen, stijgen de kosten voor dure inhuur nog meer en komt de dienstverlening en daarmee het zelfstandig kunnen opereren als gemeente daadwerkelijk onder druk te staan. Dan zijn onze inwoners daarvan uiteindelijk de dupe.
- Tegelijkertijd hebben we als raad gevraagd om ombuigingsvoorstellen in het sociaal domein met de 'Grip op' operatie en werkt het College aan een organisatiebrede ombuiging ('Stabiel, structureel saldo'). Beide worden momenteel uitgewerkt en voorstellen voor verstandige ombuigingen kunnen we dit voorjaar verwachten.

- Als raad hebben we aan de rekenkamercommissie gevraagd om in 2022 ook in kaart te brengen hoe de verhouding tussen wettelijke taken en de invulling ervan in onze gemeente zich verhouden. Het is dus verstandig om deze drie sporen af te wachten en met de uitkomsten ervan het debat aan te gaan over de omvang van de gemeentelijke organisatie. We willen een kerntakendiscussie voeren en dienen daarvoor een motie in met een groot aantal partijen. Het amendement om nu vooruitlopend op dit debat al de loonsom te verlagen zullen we op dit moment dan ook niet steunen.

Lokale lasten

- De VVD is blij dat de lokale belastingen in onze gemeente nauwelijks hoeven te worden verhoogd en grotendeels beperkt blijven tot inflatie. Daarmee blijft Weststellingwerf een aangename en betaalbare gemeente voor haar inwoners.
- Nu ligt er wel een amendement om de afvalstoffenheffing van 96% nu naar 100% kostendekkendheid te brengen. Het amendement is aan de vroege kant. De tarieven verhogen om kostendekkende afvalstoffenverwerking te behalen lijkt een goed voorstel. Immers afspraak is toe te werken naar een tarifiering voor 100% kostendekkende afvalverwerking.
- De reserves zijn afgelopen jaren daarvoor aangewend. Afgelopen jaar zijn tarieven verhoogd en is 100% kostendekkende afvalverwerking bereikt. Dit jaar is het weer 96%, omdat de kosten voor de verwerking van afval alsmar doorstijgen. Met flankerend beleid (denk aan het weren van bedrijfsafval op de werf) zal de kostendekkendheid weer stijgen. Daarnaast doen we een benchmark van tarifiering Diftar om dan bij het nieuwe inzamelsysteem met goede voorstellen voor tarifiering te komen voor eenpersoons- en meerpersoonshuishouden te komen, zoals is afgesproken.
- De VVD heeft bij de keuze voor een nieuwe wijze van afvalinzameling, waarbij per leging en later per kilo zal worden betaald steeds aangegeven dat de tarieven voor onze inwoners, die hun best doen om zo weinig mogelijk restafval aan te bieden, niet of slechts weinig mogen stijgen als gevolg van het nieuwe systeem. In het nieuwe systeem mag de vervuiler iets meer betalen om ze te stimuleren minder afval te maken, maar anders niet. Dit uitgangspunt geven we graag nog eens mee aan het College bij de verdere uitwerking van de nieuwe afvalinzameling.

Rekenkamercommissie

- Zojuist sprak ik al even over de rekenkamercommissie. Zij voeren voor de raad jaarlijks enkele onderzoeken uit waarmee we beter inzicht krijgen in doelmatigheid en effectiviteit van regelingen en beleid. Daarmee wordt de raad in staat gesteld om haar belangrijke controlerende en kaderstellende taken beter uit te voeren. Een waardevol instrument dus. Nu worden de kosten voor onderzoek echter steeds hoger en is het budget voor de rekenkamercommissie al sinds invoering ervan in 2015 niet geïndexeerd. Wij stellen voor om vanaf 2022 het budget wél te indexeren zodat het extra budget ingezet kan worden voor de onderzoeken en om het budget aan te passen op het actueel aantal inwoners.
- We dienen hiervoor **een motie** in die mede is ondertekend door alle andere fracties in de raad.
- Dit zelfde voorstel wordt door de VVD ook in de andere OWO-raden gedaan en ook daar lijken meerderheden te zijn.
- Voorzitter, de rekenkamercommissie gaf ons in het laatste overleg met hen de tip mee om net zoals in Opsterland het College bij de jaarverslaglegging in een apart hoofdstuk te laten rapporteren over hoe zij omgaan met de aanbevelingen uit eerdere rekenkamer-rapporten. Wij vinden dat een waardevolle suggestie en vragen een toezegging van het College om dat ook in onze gemeente te gaan doen.

Voorzitter, het CDA zal mede namens ons nog een motie indienen om een **end term review** te houden, dus daar ga ik nu niet verder op in. Wel heb ik nog een verzoek van uit de commissie bestuurlijke vernieuwing.

Bestuurlijke vernieuwing

- Om als raad ons werk goed te kunnen doen en om inwoners hierbij te betrekken hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan bestuurlijke vernieuwing. Een commissie van de raad heeft hier diverse initiatieven ontplooid en we willen graag dat een nieuwe raad dit ook kan doen. Daarvoor is wel budget nodig. Daarom dienen we hier als ruime meerderheid aan partijen in de raad **een motie** over in. Omdat de voorzitter van de commissie BV bij ons in de fractie zit, doe ik op zijn verzoek en namens de commissie bestuurlijke vernieuwing.

Tenslotte

- Daarmee kom ik aan het eind van mijn inbreng. Voorzitter, de VVD kijkt positief vooruit naar 2022. Er staan veel mooie projecten op stapel, de economie trekt aan en er komt een nieuw kabinet, met wellicht ook nieuwe kansen en meer geld voor gemeenten en de taken die we hier uit moeten voeren. Wij zijn positief en tegelijkertijd is dat geen reden om achterover te leunen, dus kijken we scherp naar de financiën zoals u van ons gewend bent. Keuzes maken we op basis van feiten, cijfers en goede onderbouwing.
- Voorzitter, met de cijfers die we in de begroting zien, kunnen we in principe instemmen. We hebben daarbij zojuist een aantal verbeteringsvoorstellen en suggesties gedaan om daarmee onze inwoners, ondernemers en bezoekers zo optimaal mogelijk te kunnen blijven bedienen. Nu en in de komende jaren. We vragen hierbij om uw steun.

Richard Bos
Fractievoorzitter VVD Weststellingwerf